

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Розділи	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки абітурієнтів
	I	Фонетика. Графіка. Орфоепія	
1.1		<i>Звуки мови і звуки мовлення. Голосні та приголосні звуки. Приголосні тверді та м'які, дзвінкі й глухі; вимова звуків, що позначаються буквами <i>z</i> і <i>r</i></i>	Абітурієнт: <i>визначає, що вивчає фонетика, графіка, орфоепія; розрізняє в словах тверді і м'які, дзвінкі і глухі, шиплячі приголосні, ненаголошені й наголошені голосні; визначає основні випадки чергування голосних і приголосних звуків; вимовляє звуки в словах відповідно до орфоепічних норм; правильно пише й обґрунтовує слова з вивченими орфограмами; знаходить і виправляє орфоепічні та орфографічні помилки на вивчені правила; розпізнає у словах і словосполученнях явища уподібнення, спрощення, чергування; вимовляє приголосні звуки відповідно до орфоепічних норм; правильно пише слова з вивченими орфограмами й обґрунтовує їх; користується словником іншомовних слів; знаходить і виправляє орфоепічні й орфографічні помилки на вивчені правила.</i>
1.2		<i>Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв <i>я, ю, є, ї</i>.</i>	
1.3		<i>Склад. Наголос. Орфоепічний словник і словник наголосів. Вимова наголошених і ненаголошених голосних. Ненаголошені голосні [e], [u], [o] в коренях слів. Ненаголошені голосні, що не перевіряються наголосом.</i>	
1.4		<i>Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних.</i>	
1.5		<i>Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків (практично). Чергування [o] – [a], [e] – [i], [e] – [и]; [o], [e] з [i]; [e] – [o] після [ж], [ч], [ш]; [и], [і] після [ж], [ч], [ш], [шч] та [г], [к], [х] у коренях слів; [г], [к], [х] – [ж], [ч], [ш] – [з'], [ц'], [с']. Основні випадки чергування <i>у – в, і – й</i>.</i>	
1.6		<i>Орфоепія. Вимова префіксів <i>з-</i> (<i>зі-, с-</i>), <i>роз-</i>, <i>без-</i>, <i>пре-</i>, <i>при-</i>, <i>прі-</i> та інших, а також їх правоис.</i>	
1.7		<i>Позначення м'якості приголосних на письмі буквами <i>ь, і, є, ю, я</i>. Сполучення <i>-ьо, -йо-</i>. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Правильна вимова та написання слів з апострофом. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних та збіг однакових приголосних звуків. Написання слів іншомовного походження: <i>и, і</i>, м'який знак та апостроф; подвоєння букв у словах іншомовного походження.</i>	
		Словник іншомовних слів.	<i>користується словником іншомовних слів; засвоює основні правила переносу слів, вживання великої літери та застосовує їх на практиці.</i>
1.8		<i>Основні правила переносу слів, вживання великої літери.</i>	
№	Роз-	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня

п/п	ді-ли		загальноосвітньої підготовки абітурієнтів
	II	Лексика і фразеологія	
2.1		<i>Лексичне значення слова.</i> Однозначні й багатозначні слова. Вживання багатозначних слів у прямому і переносному значеннях. Загальноновживані (нейтральні) і стилістично забарвлені слова, діалектні, професійні слова і терміни	Абітурієнт: <i>знає</i> , що вивчає лексикологія і фразеологія; <i>визначає</i> належність слів до певної лексичної категорії: однозначні й багатозначні, загальноновживані (нейтральні) і стилістично забарвлені слова, групи слів за значенням, фразеологізми, а також їхню роль у тексті; <i>пояснює</i> значення відомих слів, їхнє походження, значення фразеологізмів, прислів'їв, приказок, крилатих висловів; <i>добирає</i> з-поміж синонімів, антонімів, фразеологізмів найбільш відповідні контексту; <i>редагує</i> тексти з лексичними помилками.
2.2		<i>Групи слів за значенням:</i> синоніми, антоніми, омоніми, пароніми	
2.3		<i>Фразеологізми.</i> Поняття про фразеологізм, його лексичне значення. Джерела українських фразеологізмів. Прислів'я, приказки, крилаті вирази, афоризми як різновиди фразеологізмів	
2.4		<i>Групи слів за їх походженням:</i> власне українські й запозичені (іншомовного походження)	
2.5		<i>Активна і пасивна лексика</i> української мови: застарілі слова (архаїзми й історизми), неологізми	
	III	Будова слова. Словотвір	
3.1		Корінь, суфікс, префікс і закінчення, основа – значущі частини слова. <i>Змінювання і творення слів.</i> Твірна основа. Основні способи словотворення: морфологічний (префіксальний, суфіксальний, префіксально-суфіксальний, безафіксний, складання основ (або слів); неморфологічний (перехід слів з однієї частини мови в іншу)	Абітурієнт: <i>виділяє</i> у слові закінчення, корінь, префікс, суфікс та основу; <i>розрізняє</i> форми слова і спільнокореневі слова; <i>знає</i> основні способи словотвору; визначає способи творення слів; <i>уміє</i> самостійно утворювати нові слова вивченими способами.
3.2		Творення складноскорочених слів.	
	IV	Морфологія. Орфографія	
4.1		<i>Іменник:</i> загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.	Абітурієнт: <i>знає</i> , що вивчає морфологія; морфологічні ознаки іменника, його синтаксичну роль; особливості
№ п/п	Розді-ли	Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки абітурієнтів
4.2		<i>Іменники</i> — назви істот і неістот, загальні та власні.	відмінювання іменників; <i>визначає</i> рід, число, відмінки іменників, відміни та групи (тверду, м'яку, мішану), а також іменники поза відмінами; <i>використовує</i> відмінкові закінчення іменників чоловічого роду другої відміни на -а (-я), -у (-ю); <i>утворює</i> відмінкові форми іменників кличного відмінка у звертанні; називного множини,
4.3		<i>Рід іменників.</i> Іменники спільного роду. Рід невідмінюваних іменників	
4.4		<i>Число іменників.</i> Іменники, що мають форми тільки однини або тільки множини.	
4.5		<i>Відмінювання іменників.</i> Поділ іменників на відміни та групи.	
4.6		Букви -а (-я), -у (-ю) у закінченнях іменників чоловічого роду другої відміни.	
4.7		<i>Написання і відмінювання</i> чоловічих і жіночих імен по батькові.	

4.8	<i>Уживання відмінкових форм іменників; кличного відмінка у звертанні (земле, Василю, Олено, добродію, батьку).</i>	орудного однини, родового множини; уміє відрізнити правильні форми від помилкових
4.9	<i>Синоніміка деяких відмінкових закінчень: купив сіль (солі), хліб (хліба), твого ім'я (імені), пас ягнята (ягнят).</i>	
4.10	<i>Правила правопису складних іменників (разом, окремо, через дефіс).</i>	<i>вивчає</i> основні правила правопису складних іменників; <i>виконує</i> словникові та тестові завдання.
4.11	Прикметник: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.	Абітурієнт: <i>визначає</i> морфологічні ознаки прикметника, його синтаксичну роль;
4.12	<i>Групи прикметників за значенням: якісні, відносні, присвійні.</i>	<i>знаходить</i> прикметники в реченні; морфологічні ознаки, синтаксичну роль у реченні;
4.13	<i>Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста і складена форми)</i>	<i>розпізнає</i> розряди прикметників за значенням (якісні, відносні, присвійні),
4.14	<i>Відмінювання прикметників. Повні й короткі форми якісних прикметників.</i>	<i>відмінює</i> прикметники твердої і м'якої груп;
4.15	Прикметники твердої і м'якої груп, особливості їх відмінювання.	<i>утворює</i> правильно форми вищого і найвищого ступенів порівняння якісних прикметників; <i>відрізняє</i> правильні форми від помилкових.
4.16	<i>Правила правопису складних прикметників (разом, окремо, через дефіс).</i>	<i>вивчає</i> основні правила правопису складних прикметників; <i>виконує</i> словникові та тестові завдання.
4.17	Числівник: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.	Абітурієнт: <i>знає</i> загальне значення числівника, його морфологічні ознаки, синтаксичну роль у реченні; <i>знаходить</i> числівники в тексті; <i>визначає</i> їх граматичні ознаки; <i>утворює</i> і <i>вживає</i> правильно відмінникові форми числівників; <i>поєднує</i> правильно числівники з іменниками, застосовує правила правопису на письмі; <i>відрізняє</i> правильні форми числівників від помилкових
4.18	<i>Відмінювання, творення та правопис складних числівників. Особливості відмінювання. Поєднання числівника з іменником</i>	
4.19	Займенник: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди займенників за значенням, їх відмінювання та правила правопису складних слів	Абітурієнт: <i>знає</i> значення, морфологічні ознаки і синтаксичну роль займенника; <i>знаходить</i> займенники в тексті,

			правильно пише складні слова; <i>відмінює</i> всі розряди займенників; <i>відрізняє</i> правильні форми за йменників від помилкових
4.20		Дієслово: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль	Абітурієнт: <i>знає</i> загальне значення дієслова, його морфологічні ознаки, синтаксичну роль; <i>знаходить</i> дієслово в реченні; <i>визначає</i> його форми, граматичні ознаки, належність дієслова до певної дієвідміни, види, часи та способи дієслів
4.21		Форми дієслова: неозначена форма, особові форми, безособові форми на <i>-но, -то</i> (загальне ознайомлення). Неозначена форма (інфінітив) та особові форми	
4.22		Дієвідміни. Види дієслова (доконаний і недоконаний).	
4.23		Часи дієслова	
4.24		Способи дієслів (дійсний, умовний, наказовий). Безособові дієслова.	
4.25		Дієприкметник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.	Абітурієнт: <i>знає</i> значення дієприкметника, його морфологічні ознаки, синтаксичну роль, <i>уміє</i> утворювати активні та пасивні дієприкметники
4.26		Дієприслівник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.	Абітурієнт: <i>знає:</i> загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль дієприслівника, <i>уміє</i> утворювати дієприслівники доконаного й недоконаного видів
4.27		Правила правопису часток не -, ні – з дієсловами, дієприкметниками, дієприслівниками	<i>уміє</i> практично застосовувати правила правопису часток не-, ні-
4.28		Прислівник: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників, ступені порівняння прислівників, способи їх творення.	Абітурієнт: <i>знає</i> загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль прислівника; <i>визначає</i> його граматичні ознаки; <i>уміє</i> утворювати ступені порівняння.
4.29		Основні правила правопису складних прислівників.	<i>використовує</i> на практиці правила правопису складних прислівників разом, окремо, через дефіс.
4.30		Службові частини мови: прийменник, сполучник, частка , їхні розряди та роль у словосполученнях і реченнях, основні правила правопису. Вигук як особлива частина мови, розділові знаки у ньому.	Абітурієнт: <i>відрізняє</i> службові частини мови: прийменники, сполучники, частки; <i>знаходить</i> вигуки в реченні, <i>відрізняє</i> їх від службових частин мови;

			<i>використовує</i> правила правопису під час виконання словникових та тестових завдань.
V		Синтаксис. Пунктуація	
5.1		<i>Словосполучення і речення. Способи зв'язку слів у словосполученні. Типи словосполучень.</i>	Абітурієнт: <i>розрізняє</i> головне і залежне слово у словосполученні; <i>визначає</i> типи словосполучень за належністю головного слова до певної частини мови, способи зв'язку слів (узгодження, керування, прилягання), речення різних видів, правильно ставить розділові знаки.
5.2		<i>Речення. Порядок слів у реченні. Головні та другорядні члени речення. Односкладні та неповні речення, розділові знаки у них.</i>	<i>Розрізняє</i> речення різних видів: за метою висловлення, за складом граматичної основи, за наявністю необхідних членів речення, за будовою; <i>правильно ставить</i> розділові знаки при однорідних членах речення та обґрунтовує їх; <i>знаходить і виправляє</i> помилки на вивчені правила; <i>правильно інтонуює</i> речення з однорідними членами речення
5.3		<i>Тире між підметом і присудком</i>	
5.4		<i>Дієприкметниковий, дієприслівниковий та порівняльний звороти, розділові знаки при них</i>	
5.5		Речення з однорідними членами. <i>Однорідні члени речення (із сполучниковим, безсполучниковим і змішаним зв'язком)</i>	
5.6		<i>Однорідні й неоднорідні означення</i>	
5.7		<i>Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами</i>	
5.8		<i>Правопис. Кома між однорідними членами речення. Двокрапка і тире при узагальнювальних словах у реченнях з однорідними членами.</i>	
5.9		Речення зі звертаннями, вставними словами (словосполученнями, реченнями). <i>Звертання непоширені й поширені. Вставні слова (словосполучення, речення).</i>	
5.10		<i>Правопис. Розділові знаки у звертанні і вставних словах</i>	<i>знаходить</i> звертання, вставні слова (словосполучення, речення) у реченні; <i>аналізує й оцінює</i> виражальні можливості речень із звертаннями, вставними словами (словосполученнями, реченнями) в тексті; <i>правильно ставить</i> розділові знаки у звертаннях, вставних словах (словосполученнях, реченнях) та обґрунтовує їх; <i>знаходить</i> та <i>виправляє</i> помилки на вивчені пунктуаційні правила
5.11		Речення з відокремленими членами. <i>Поняття про відокремлення. Відокремлені другорядні члени речення (у тому числі уточнювальні)</i>	Абітурієнт: <i>знаходить</i> відокремлені та невідокремлені, уточнювальні члени речення; <i>правильно розставляє</i> розділові знаки у вживанні відокремлених означень, прикладок, додатків, обставин та уточнювальних членів речення та обґрунтовує їх
5.12		<i>Правопис. Розділові знаки у відокремлених членах речення</i>	

5.13		Складне речення і його ознаки. Складні речення без сполучників, із сурядним і підрядним зв'язком	Абітурієнт: <i>розрізняє</i> структурні відмінності простих і складних речень, складних речень із сурядним і підрядним зв'язком;
5.14		Складносурядне речення , його будова і засоби зв'язку в ньому. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення	<i>знаходить</i> у тексті складносурядні речення;
5.15		<i>Правотис.</i> Розділові знаки між частинами складносурядного речення	<i>визначає</i> види складних речень (сполучникові й безсполучникові), засоби зв'язку між частинами речення у складному, межі частин у складному реченні, кількість граматичних основ у ньому; <i>правильно ставить</i> розділові знаки між частинами складносурядного речення й обґрунтовує їх; <i>знаходить і виправляє</i> пунктуаційні помилки на вивчені правила
5.16		Складнопідрядне речення , його будова і засоби зв'язку в ньому. Основні види складнопідрядних речень	Абітурієнт: <i>знаходить</i> складнопідрядне речення у тексті, у тому числі з кількома підрядними частинами;
5.17		<i>Правотис.</i> Розділові знаки між головною і підрядною частинами складнопідрядного речення. Розділові знаки у складнопідрядному реченні з кількома підрядними частинами	<i>визначає</i> головну і підрядну частини, види складнопідрядних речень; <i>розрізняє</i> сполучники і сполучні слова; <i>правильно ставить</i> коми між частинами складнопідрядного речення й обґрунтовує їх; <i>знаходить і виправляє</i> помилки на вивчені правила
5.18		Безсполучникове складне речення. Сміслові відношення між частинами безсполучникового складного речення	Абітурієнт: <i>знаходить</i> безсполучникові складні речення;
5.19		<i>Правотис.</i> Розділові знаки у безсполучниковому складному реченні	<i>визначає</i> його основні ознаки, сміслові відношення між частинами безсполучникових складних речень;
			<i>правильно ставить</i> розділові знаки (кому, двокрапку, крапку з комою, тире) між частинами безсполучникового складного речення й обґрунтовує їх
5.20		Складне речення з різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку	Абітурієнт: <i>знаходить</i> у тексті складне речення з різними видами зв'язку;
5.21		<i>Правотис.</i> Розділові знаки в складному реченні з різними видами сполучникового і безсполучникового	

		зв'язку.	<i>правильно розставляє в них розділові знаки й обґрунтовує їх</i>
5.22		Пряма і непряма мова як засоби передачі чужої мови. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як спосіб передачі чужої мови. Діалог	Абітурієнт: <i>знаходить речення з прямою і непрямою мовою, з цитатами, репліками діалогу; визначає їхні особливості, виражальні можливості; правильно ставить розділові знаки у прямій мові, цитаті, діалозі й обґрунтовує їх; замінює пряму мову непрямою</i>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА:

1. Дудка О. О., Шевелева Л. А. Український правопис. Практикум. 5-11 класи. – В-во «Гімназія», 2011.
2. Заболотний О. В., Заболотний В. В. Українська мова: Підручник (рівень стандарту). – В-во: «Генеза», 2010.
3. Козачук Г. О. Українська мова для абітурієнтів: навчальний посібник. - К.: Вища школа, 2007.
4. Пентиліук М. І., Гайдаєнко І. В. Українська мова: Підручник. – К.: Освіта, 2009.
5. Ющук І. П. Українська мова. Практикум з правопису української мови. - К.: Освіта, 2007.
6. Український правопис. - К.: Наукова думка, 1995.
7. Збірник тестових завдань з української мови та літератури: Посібник для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання випускників середніх шкіл і вступників до Національного університету «Львівська політехніка» / Укл.: Г. Л. Вознюк, І. П. Васишин, І. Б. Ментинська. – Львів, 2013. – 476 с.

ДОДАТКОВА:

1. Авраменко О. М. Українська мова. Довідник. 1500 завдань у тестовій формі. 5-11 класи. – В-во «Грамота», 2010.
2. Дудка О. О., Шевелева Л. А. Українська мова. Комплексний довідник. 5-11 класи. – В-во «Гімназія», 2011.
3. Зубков М. Г. Українська мова. Універсальний довідник. - Харків: Вид. «ШКОЛА», 2009.
4. Новий довідник: Українська мова. Українська література. - К.: ТОВ «КАЗКА», 2008.
5. Орфографія української мови: просто про складне / Радченко І. - К.: Шкільний світ, 2008.
6. Плющ М. Я., Грипас Н. Я. Граматика української мови в таблицях: навчальний посібник. - К.: Вища школа. - 2004.
7. Шкурятяна Н. Г., Шевчук С. В. Сучасна українська літературна мова: Модульний курс: Навч. посібник. - К.: Вища школа, 2007.